

Nyhedsbrev Avlsudvalget – CEM

04. april 2022

Bedækningssæsonen er for nogens vedkommende allerede igang, og for andre står den lige for døren. Sæsonen 2022 bliver for alles vedkommende anderledes end sidste år, i år skal vi forholde os til CEM og til det regelsæt som blev vedtaget på generalforsamlingen 6. marts 2022. Regelsættet er vedhæftet dette nyhedsbrev og nedenfor her er der supplerende information omkring CEM, test, behandling og andre nyttige informationer.

Der ligger på hjemmesiden under avl – CEM et eksempel på tro og love erklæring i frit kan hente og benytte. OBS på at Fjordhesten Danmark alene stiller erklæringen til rådighed men ikke derudover har forpligtelser i den forbindelse.

Avlsudvalget ønsker alle en god bedækningssæson og er naturligvis til rådighed hvis i har spørgsmål.

Vi opfordrer til at du tager kontakt til din dyrlæge i forhold til at aftale test og eventuel efterfølgende behandling. Vi har haft en løbende dialog med Dansk Dyrlægeforening der opfordrer til at man går ind på deres hjemmeside og udskriver vejledning til hvordan testen tages og man kan der læse om hvordan hesten skal behandles hvis man er uheldig og få en hest der testes positiv.

Link til Dansk Dyrlægeforening:

<https://www.ddd.dk/faggrupper/faggruppe-hest/vejledninger-og-guidelines/vejledning-til-dyrlaeger-om-haandtering-af-udbrud-af-kontagioes-equin-metritis-cem-hos-islandske-hest-i-danmark/>

Målsætning for retningslinjer:

CEM er en meget bekostelig infektion og få ind i en population som følge af mistede/tabte drægtigheder, diagnostik, behandling etc. Derfor er målsætningen for handlingsplanen også at forsøge at eliminere CEM-smitten i den danske population af Fjordheste så hurtigt som muligt. Det medfører, at tiltagene i bedækningssæson 2022 vil være ganske omfattende og vil komme til at berøre alle aktive avlsdyr. For at eliminere smitten skal vi først finde smitekilderne. I den forbindelse ved vi, at der findes direkte og indirekte smitte. Direkte smitte finder primært sted ved bedækning eller inseminering med inficeret sæd. Indirekte smitte kan finde sted på flere måder. En måde er f.eks. via inficerede instrumenter, men der er endnu uafklaret om heste også kan smitte hinanden på tværs i besætninger via et inficeret individ. Vi ved, at inficerede hopper, der på trods af infektion bliver drægtig og bærer føllet til termin, kan føde et inficeret føl.

Resultaterne for avlssæson 2022 bliver fulgt tæt op af bestyrelsen i samarbejde med Statens Seruminstitut, SEGES, Fødevarestyrelsen og Dansk Islandshesteforening. Forudsætningen for at restriktionerne kan lempes tidligere vil helt klart være, at alle som har heste, der indgår i avlen, tager CEM alvorligt og efterlever de regler og krav til test og anbefalinger, som bliver udstukket og vedtaget.

Screening for CEM og retningslinjer for avlssæsonen 2022

Som det vil være de fleste bekendt, så blev Fjordhesten i DK i sommeren/efteråret 2021 ramt af et større udbrud af CEM. Intentionen med denne information er at offentliggøre, hvilke tiltag der iværksættes for at spore og stoppe udbredelsen af CEM, og hvordan man, som avler, skal forholde sig til den kommende bedækningssæson 2022.

Hvis man har brug for mere viden om selve CEM-infektionen og det udbrud der var blandt islandske heste i sommeren 2020, kan du følge disse links:

<https://www.vetssi.dk/vet-nyheder/2020/udbrud-af-koenssygdommen-contagioes-equin-metritis-cem-hos-islandske-heste>

[https://www.foedevarestyrelsen.dk/Leksikon/Sider/Contagi%C3%B8s-equin-metritis-\(CEM\).aspx](https://www.foedevarestyrelsen.dk/Leksikon/Sider/Contagi%C3%B8s-equin-metritis-(CEM).aspx)

<https://dvt.ddd.dk/bladarkiv/2020/nr-11/udbrud-af-koenssygdommen-contagioes-equin-metritis-cem-hos-islandske-heste/>

DYRLÆGERNE

For at sikre, at alle avlere kan få den rigtige vejledning, og alle prøver udtages og behandles korrekt og ensartet, har Den Danske Dyrlægeforening, KU, SSI og DI gået sammen om at informere ud til de praktiserende dyrlæger omkring CEM og prøverne hertil. Den Danske Dyrlægeforening opfordrer til at Dyrlæger og interesserede henter oplysninger vedr. CEM, test og behandling på deres hjemmeside.

<https://www.ddd.dk/faggrupper/faggruppe-hest/vejledninger-og-guidelines/vejledning-til-dyrlaeger-om-haandtering-af-udbrud-af-kontagioes-equin-metritis-cem-hos-islandske-hest-i-danmark/>

Analyserne

Fra den 1. Februar 2022 tilbyder SSI en ny CEM-screeningsundersøgelse. Den er baseret på real-time PCR analyse og tilbydes i 2022 til en fordelagtig pris på 356,- kr. per test, med mulighed for at poole op til 3 prøver fra det samme dyr for en enkelt undersøgelse. I forbindelse med hingstene, hvor der skal tages 4 prøver vil det altså koste 2x356,- kr. for analyserne.

CEM-screeningerne er planlagt til at køre en gang ugentligt på SSI. Det er naturligvis et forhold, man skal tage med i sin planlægning. Vi anbefaler at man får taget disse CEM-tests i god tid forud for den planlagte bedækning/inseminering.

Skulle man være tidspresset, tilbyder SSI CEM undersøgelse med hurtigbevarelse til den sædvanlige pris, som gælder for en diagnostisk undersøgelse. Prøver indsendt til undersøgelse af kliniske mistanke, eksporter og kontrol efter antibiotikabehandling analyseres kun som enkeltprøver og koster 620 kr. pr. prøve eller 1.675,- for op til 4 prøver fra samme hest. Undersøgelse af kliniske mistanke betales af Fødevarestyrelsen.

- alle ovennævnte priser skal tillægges moms.

Hvad sker der, hvis min hest er CEM-positiv?

Hvis man er uheldig at have en hest, som tester positivt i en CEM-test, sker der følgende:

- Eftersom CEM er en anmeldeligt sygdom, så bliver Fødevarestyrelsen (FVST) orienteret. Hingste vil blive sat under offentlig tilsyn af FVST indtil de er behandlet og efterfølgende testet CEM-negative, vær opmærksom på at CEM-positive dyr må ikke forlade hjemmeadressen før end hesten er testet CEM-negativ efter endt behandling. I den periode må de altså ikke bedække/tappes til inseminering. Positive hopper bliver ikke sat under tilsyn, men behandling og efterfølgende kontroltests anbefales.

CEM-positive heste må ikke deltage i kåringer, udstillinger eller stævner i Fjordheste regi.

- Alle CEM-positive heste skal behandles. Før behandlingen bør der dog udtages opfølgende prøver til dyrkning af bakterien. Disse anvendes til undersøgelse af bakteriens resistens og genetiske slægtskab.

- Efter endt behandling, skal der udtages kontrolprøver 3 uger efter behandlingens ophør. Når disse er negative, ophæves det offentlige tilsyn for hingstene og hopperne kan bedækkes/insemineres.

Vi håber, at alle avlere vil tage positivt imod disse retningslinjer så vi sammen kan bryde smittekæderne. Vi ved godt at det her er en stor og besværlig opgave, som bliver pålagt avlen, men vurderingen er, at hvis vi ikke får brudt smittekæderne nu, så - udover der uansvarlige i, at vi har inficerede dyr gående rundt - vil den samlede regning på den lange bane blive større.

Har i brug for råd og vejledning, så står Avlsudvalget naturligvis til rådighed for spørgsmål e-mail på: avl@fjordhest.dk

Lidt om CEM (Contagious = Smitsom; Equin = Heste; Metritis = Livmoderbetændelse)

<https://www.vetssi.dk/vet-nyheder/2020/udbrud-af-koenssygdommen-contagioes-equin-metritis-cem-hos-islandske-heste>

[https://www.foedevarestyrelsen.dk/Leksikon/Sider/Contagi%C3%B8s-equin-metritis-\(CEM\).aspx](https://www.foedevarestyrelsen.dk/Leksikon/Sider/Contagi%C3%B8s-equin-metritis-(CEM).aspx)

<https://dvt.ddd.dk/bladarkiv/2020/nr-11/udbrud-af-koenssygdommen-contagioes-equin-metritis-cem-hos-islandske-heste/>

Smittekilder/-veje:

1. Hingstene bedækker/inseminerer ofte adskillige hopper og er på den måde smittespredere. De er desuden symptomfri.
2. Hopperne er ligeledes vigtige, da 'en inficeret hoppe, der bliver bedækket er kilden til at alle andre hopper, som bedækkes/insemineres af samme hingst, bliver udsat for smitte.
3. Vallakker kan være smittespredere og bør testes på samme måde som hingste hvis de går i flok med avlsdyr.
4. Indirekte smitte sker blandt andet via instrumenter og lignende, men det kræver at der er smittede dyr i populationen. Da en del dyr ikke udviser symptomer, kan det være svært at vide, om man har et smittet dyr, og derfor anbefales det, at alle heste i besætningen testes så man ikke har heste med ukendt CEM-status i sin besætning.

Hold god hygiejne

Det er af særdeles stor vigtighed at der holdes god hygiejne hos inseminører, dyrlæger, hesteejere. Det er med til at holde smitten nede.

Lidt om laboratorietest:

Helt grundlæggende er de to forskellige metoder:

1. PCR

Ved denne metode påvises bakteriens DNA ved en særlig teknik - PCR-teknik. Den er følsom og hurtig og er den anbefalede standardmetode til verificering af bakteriens tilstedeværelse.

2. Dyrkning

Ved denne metode tages prøverne fra dyrene med kulsvaber, som så sendes til laboratorie for dyrkning på forskellige vækstmedier. Hvis bakterien kan findes på mediet efter nogen tids dyrkning, så er prøven positiv. Denne påvisningsmetode er tidskrævende og afhængig af at prøven ankommer til SSI indenfor 48 timer.

Dyrkning anvendes, når der laves smitteopsporing og/eller resistensundersøgelse for at klarlægge, hvilken antibiotika, der kan vælges til behandlingen.

Kilde: Dansk Islandskehesteforening

Regelsæt vedrørende CEM for alle avlere i 2022 og 2023

§ 1 Vedrørende hingste

Stk. 1 Der kræves CEM test af alle hingste, som skal bedække/tappes til insemination. Der kræves i bedækningssæsonen 2022, 2 på hinanden følgende negative test med minimum 28 dages mellemrum inden hingsten kan optages på Fjordhesten Danmarks hingstelite og må starte bedækning/ tapning.

Stk. 2 Bestyrelsen bemyndiges dog til kun at kræve en test i 2023 såfremt erfaringer med testene i 2022 retfærdiggør dette. Beslutningen skal begrundes.

Stk. 3 Alene analyser foretaget ved Statens Seruminstitut (SSI) anerkendes af Fjordhesten Danmark. Den verificerende test skal bestå af 4 svabere fra hver hingst og analyseres som PCR-test.

Stk. 4 Kopi af negative test svar indsendes til Fjordhesten Danmark, Avlsudvalget senest den 1. februar.

Kort begrundelse:

Det er nødvendigt at hele foreningen går aktivt ind i bekæmpelsen af CEM. Bestyrelsen har rådført sig med Specialdyrlæge Mette Christoffersen fra Københavns Universitet ift. spørgsmål om testning af hingste. Det er bestyrelsens vurdering, at for at kunne lave den nødvendige kortlægning af, hvor omfattende smitten af CEM er i foreningen, skal hingstene aflevere to på hinanden følgende negative test. Begrundelsen herfor skal også findes i, at der ved gennemgang af test svar fra Fødevarestyrelsen har tegnet sig et billede af, at der er flere tilfælde, hvor hingste tester positiv for CEM, går i behandling, tester negativ for CEM, for derefter at teste positive igen kort tid efter. Ovenstående skal derfor læses som et forslag ud fra et forsigtighedsprincip og med begrundelse i, at der kan være risiko for falsk-negative test.

Vedrørende hopper

§ 2

Stk. 1 Der kræves CEM test af alle hopper, som skal bedækkes/ insemineres. Alene CEM-negative hopper må bedækkes/ insemineres. Den verificerende test skal bestå af 3 svabere fra hver hoppe og analyseres som PCR- test som skal analyseres ved SSI.

Stk. 2 Føl, som fødes af CEM-positiv hopper, skal testes ved mistanke om CEM

Kort begrundelse

Det er nødvendigt at hele foreningen går aktivt ind i bekæmpelsen af CEM. Bestyrelsen har rådført sig med Specialdyrlæge Mette Christoffersen fra Københavns Universitet og Dansk Islandshesteforening ift. spørgsmål om testning af hopper. Det er bestyrelsens vurdering, at for lave den optimale løsning for at komme smittespredning af CEM til livs, er det nødvendigt at alle hopper testes inden de bedækkes eller insemineres i avlssæsonen 2022 og 2023. Bestyrelsen finder, at det er vigtigt ift. kortlægning af smitten, at alle dyr der indgår i avlen testes.

Sanktioner

§ 3

Stk. 1 Der vil blive sanktioneret overfor hingsteejer, hingstelejer eller fodervært, som benytter deres hingst til bedækning eller inseminering uden forudgående negativ CEM-test jf. § 1 inden start af bedækningssæson.

Stk. 2 Sanktionering gælder ligeledes ved tilfælde, hvor CEM-positive hingste bruges til bedækning eller insemination.

Stk. 3 Manglende efterlevelse af § 1 vil medføre at hingsteejer/fodervært vil blive ekskluderet fra at få hingste optaget på hingstelisten den efterfølgende bedækningssæson. Det er hingsteejer, hingstelejer eller fodervært der skal løfte bevisbyrden for, at denne uretmæssigt er ekskluderet.

§ 4

Stk. 1 Bestyrelsen i Fjordhesten Danmark har kompetence til at træffe afgørelse og sanktionere efter § 3.

Stk. 2 Bestyrelsen skal dokumentere og begrunde afgørelser der træffes efter § 3.

Kort begrundelse

Bestyrelsen mener, at der skal være kompetence til at sanktionere for at give regelsættet vægt.

§ 5

Tro- og loveerklæring

Stk. 1 Der bør udfyldes tro- og loveerklæring for hoppe- og hingsteejere, som lader deres hest indgå i avl.

Kort begrundelse

Foreningen kan og skal ikke gå ind i tvister, der kan opstå mellem to parter (hoppeejer/hingsteejer). En tro- og loveerklæring kan være medvirkende til at der afgives sande oplysninger og tvister kan undgås. Foreningen byder ind med en skabelon til formålet, som findes på hjemmesiden.